

Γεννημένος στη Λεμεσό, τρεις μήνες πριν την Μικρασιατική καταστροφή, ο Μιχάλης Κακογιάννης, κέρδισε την ακαδημαϊκή παιδεία του στο Λονδίνο μέσα στις φλόγες του δεύτερου μεγάλου πολέμου.

Πλούσιες και βαθιές ήταν οι "κατοχυρωμένες" γνώσεις της νιότης του σε νομικά, δραματικές τέχνες, σκηνοθεσία, αλλά ακόμα πλουσιότερη ήταν η καλλιέργειά του. Το θαυμαστό, σε αυτό το σημείο, ήταν ότι οι "δυτικές" επιρροές στη ζωή του, όχι μόνον δεν τον απομάκρυναν από τις εθνικές του ρίζες, αλλά αντίθετα τον βοήθησαν να εντρυφήσει με μεγαλύτερη λεπτότητα με ακρίβεια στις πηγές του Ελληνικού γίγνεσθαι, του Ελληνικού πολιτισμού.

Ο Κακογιάννης υπήρξε μια πολυσύνθετη, δημιουργική, καλλιτεχνική προσωπικότητα. Ως σκηνοθέτης ανέβασε 34 θεατρικά έργα, επτά όπερες, γύρισε 15 ταινίες. Ως συγγραφέας έχει μεταφράσει τέσσερα Σαιξπηρικά έργα και τρεις τραγωδίες. Έχει συγγράψει αρκετά σενάρια. Να μην λησμονήσουμε τους στίχους του *"αγάπη που έγινες δίκοπο μαχαίρι"* και τις ενέργειές του για το φωτισμό της Ακρόπολης των Αθηνών.

Κι όμως, δεν ήταν αυτά που έκαναν τον Κακογιάννη σημαντικό δημιουργό. Ήταν η ευαισθησία, αλλά και το θάρρος του να καταγράψει τον πλούτο μα και τη φτώχεια της Ελληνικής ψυχής. Την αίγλη, την λαμπρότητα αλλά και το έρεβος, το σκότος.

Πέρα από τις σκηνοθετικές του παρουσίες στο αρχαίο δράμα, όπου έδωσε τη δική του οπτική, μια λειτουργία που συχνά στους δημιουργούς αυτού του επιπέδου λειτουργεί ως άσκηση, ο Κακογιάννης καταγράφει τον Ελληνισμό της εποχής του και το κάνει με έναν πρωτόγνωρο λυρισμό, με μια φανερή ωμότητα αλλά με ειλικρίνεια και φυσικά ευαισθησία. Από το '55 με τη "Στέλλα", που περιγράφει με ακρίβεια τις συγκρούσεις ανάμεσα στους ηθικούς κώδικες και το συχνά ανεξέλεγκτο ερωτικό πάθος χωρίς να παραλείπει να σκιτσάρει τον περιθωριακό, σφόδρα πιεσμένο ρόλο της γυναίκας. Θα αναδείξει, κινηματογραφικά, την Μελίνα. Είναι η πρώτη της ταινία, στα 35 της χρόνια.

Στο ίδιο μοτίβο θα επανέλθει ένα χρόνο αργότερα στο σπαραξικάρδιο "Κορίτσι με τα μαύρα". Με την Έλλη Λαμπέτη βγάζει έναν απίστευτο λυγμό: *"Μας έχει ρημάξει η ντροπή, το μίσος, ο θάνατος"* , και τον Δημήτρης Χορν να ανταποκρίνεται, ο Κακογιάννης αξιοποιεί στο έπακρο την μοναδική χημεία αυτού του τόσο ξεχωριστού ζευγαριού.

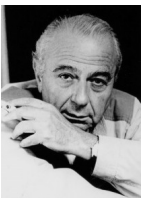
"Κινηματογραφοποίησε" τον Κοσμά -Παρασκευά Ταβελούδη- Πολίτη, με το Eroiica και τις ανησυχίες της εφηβικής ζωής να περνούν στο πανί 22 χρόνια μετά την συγγραφή του. Σάρωσε με την "Ηλέκτρα" του το 1962, για την οποία η "Le Monde" έγραψε πώς *"ήταν ένα εκπληκτικό κατόρθωμα, μια ταινία συγκλονιστική, που βγάζει από τον καθένα μας ό,τι καλύτερο έχει μέσα του"* Φθάνουμε στον "Ζορμπά".

Επτά χρόνια μετά το θάνατο του Καζαντζάκη, ο Κακογιάννης γράφει με το φακό του Ιστορία, σε ένα άλλο νησί. Αν γεννήθηκε στην Κύπρο, αν έδωσε ένα δείγμα του ταλέντου του στην "Υδρα (με το "κορίτσι με τα μαύρα")", στην Κρήτη υφαίνει το μύθο του. Βάζει τους ήρωές του, το φλεγματικό Alan Bates και τον δαιμόνιο Anthony Queen να βρουν ζωή, να

βρουν ανθρωπιά. Αναμειγνύει χαρακτήρες και πολιτιστικά στοιχεία πάνω σε πλούσιο αλλά δύσβατο σενάριο με ένα ακραία συναισθηματικό αποτέλεσμα.

Ο Αλέξης Ζορμπάς ζει μοναχά με ένστικτο, έχει κρεμασμένη τη ψυχή του στο πουθενά, αλλά έχει και αξίες. Ούτε η φτώχεια, ούτε οι αναποδιές, ούτε ο θάνατος μπορούν να αφαιρέσουν την αισιόδοξη πίστη του. Το ρεσιτάλ της Ελλάδας, η σύγχρονη κληρονομιά της στον παγκόσμιο πολιτισμό.

Δέκα χρόνια αργότερα, το θέρος του '74, ο Κακογιάννης βρισκόταν στην Μ. Βρετανία, όπου σκηνοθετούσε Οιδίποδα στο Εθνικό Θέατρο της Ιρλανδίας. Ήταν 52 χρονών όταν εκδηλώθηκε η Τουρκική εισβολή. Μη γνωρίζοντας άλλο τρόπο να "πολεμήσει", έσπευσε στην Κύπρο για να καταγράψει τα γεγονότα.

Μαζί με έναν εικονολήπτη και έναν ηχολήπτη κινηματογράφησε ένα μοναδικό ντοκουμέντο της κυπριακής τραγωδίας, τον "Αττίλα '74". Το ντοκιμαντέρ αποτελεί την προσωπική του μαρτυρία όχι μόνο για την τραγωδία του νησιού, αλλά και για τα γεγονότα που οδήγησαν στην εισβολή του νησιού από τον Τουρκικό στρατό. Άλλο ένα σημαντικό, πολιτικό, ιστορικό κληροδότημα.

Μιλώντας όμως για τα κληροδοτήματα που άφησε πίσω του, ο κατάλογος είναι μακρύς. Ξεκινά από το "Κυριακάτικο ξύπνημα" (1954), να θυμηθούμε ασφαλώς "όμορφη πόλη" το μακρινό καλοκαίρι του '62 με αυτή την εκπληκτική παρέλαση συντελεστών, όπου θίγονταν τόσο επίκαιρα θέματα και ολοκληρώνεται με τον "Κοριολανό" του Σαίξπηρ το 2005 στο Ηρώδειο.

Στις 25 Ιουλίου του 2011, ο Μιχάλης Κακογιάννης έκανε το τελευταίο του βήμα, περνώντας από τον μάταιο τούτο κόσμο, στο σύμπαν των αθάνατων ηρώων του και δεν χρειάζεται να φάξει μια θέση να "βουλευτεί". Ογδόνταεννέα χρόνια ζωής και εβδομήντα δημιουργίας, του έχουν δώσει ένα πρωταγωνιστικό ρόλο που πιθανότατα θα τον κρατήσει επί μακρῶ στο άδηλο μέλλον...

αναρτήθηκε και στο ethnos.gr